



MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR

Agencia Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

Administrația publică în Polonia

Republica Polonia

Suprafața: 312575 km²

Populația: 38.5 milioane

Capitala: Varșovia

Limba: Poloneză

Statut politic: Republică parlamentară

Moneda: PLN (zlotul polonez)

Membru NATO din: 12.03.1999

Membru UE din : 1.05.2004

Republica Polonia este membră NATO din anul 1999 și Stat Membru UE din anul 2004. Are o populație de 38 de milioane de persoane și o suprafață de 312.575 km². În anul 1989, au avut loc alegeri parlamentare libere pentru prima oară după cel de-al doilea război mondial, iar în anul 1997, a fost adoptată de Consiliul Național Constituția ce definește Polonia drept o republică parlamentară. Este un stat unitar bazat pe principiul separării puterilor în stat.

Diviziunea teritorială

Diviziunea teritorială cuprinde trei niveluri: regional (voievodat), supra-local (district-„poviat”) și local (comună).

Entitățile teritoriale au propriile legi, adaptate contextului lor social, economic și cultural specific. În afară de nivelul central, instituțiile statului operează în două secțiuni ale diviziunii teritoriale: voievodatul(16) și districtul (379), în timp ce auto-guvernarea acționează la nivelul regional, supra-local și local.

Diviziunea pe trei niveluri a fost introdusă ca o măsură a reformei administrative în anul 1998, ținta principală a acesteia fiind de a pune în practică procesul de descentralizare și de a conferi mai multe responsabilități entităților teritoriale (deconcentratelor) .

Administrația publică

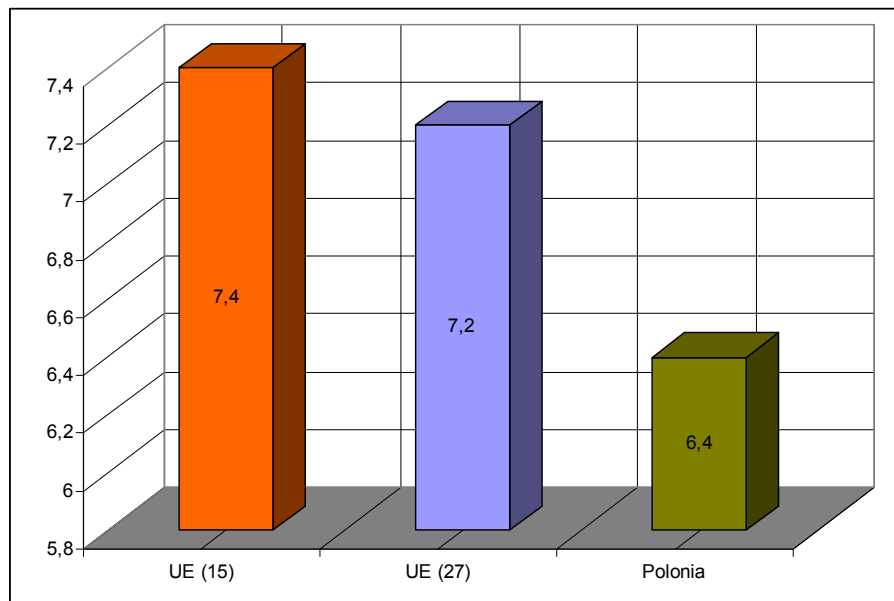
Structura administrației publice încorporează administrația de stat, administrația centrală și administrația bazată pe autoguvernare.



MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR Agenția Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

Grafic 1. Ocuparea forței de muncă în administrația publică reprezentând procentul din totalul locurilor de muncă în 2009



Sursa: EUROSTAT, 2009, ocuparea forței de muncă în economia națională „0” - “Administrație publică și apărare – siguranța publică obligatorie”

Funcția publică în Polonia este un concept ce are un domeniu îngust de aplicare în guvernarea administrativă existentă în ministere și în birouri centrale la nivel național și în birouri voievodale la nivelul regional, precum și în servicii, în inspectorate strict definite de lege, ce operează la nivel regional și supra-local.

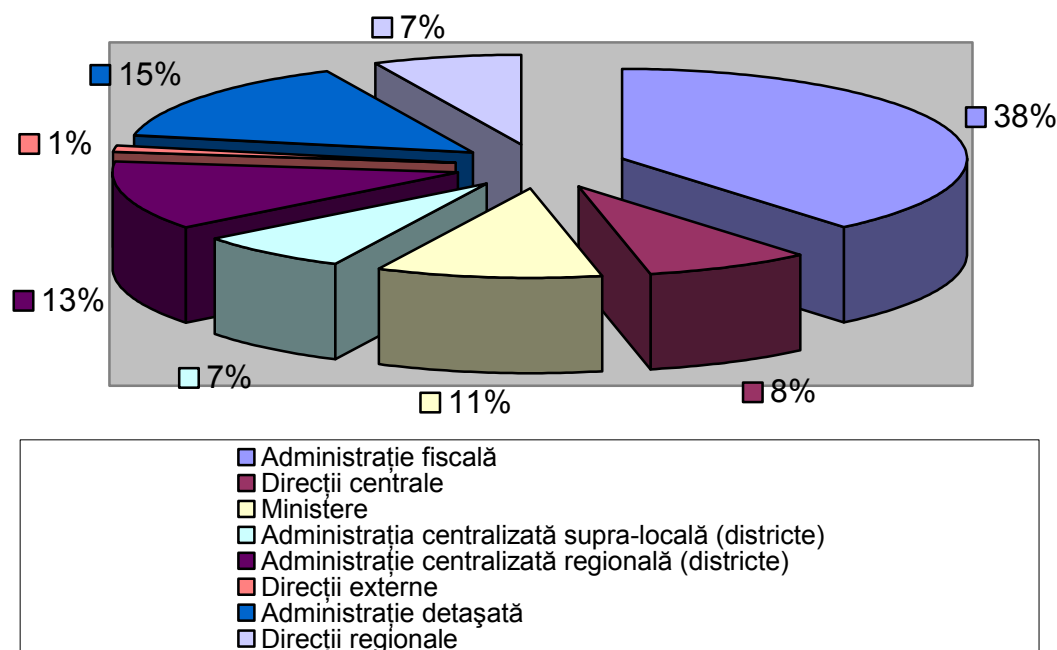


MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR

Agencia Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

Grafic 2. Ocuparea forței de muncă la nivelul funcționarilor publici după categoria de autorități în 2010



Administrația centrală și de stat: 730 450 angajați
Deconcentrate: 244 700 angajați

Structura ocupării posturilor publice

Baza legală: Funcția publică este reglementată de o serie de dispoziții legale, incluzând Constituția și Statutul Funcționarilor Publici (ultima modificare fiind pe 21 Noiembrie 2008). Există, de asemenea și alte legi ce se referă la alte categorii de angajați în administrația publică ce nu sunt incluși în corpul funcționarilor publici (de ex: regiile autonome, sănătatea, forțele armate, educația, sistemul judiciar, etc).

Structura și categoriile de personal

Modelul polonez al administrației publice separă personalul contractual de funcționarul public. Ambele categorii formează corpul funcționarilor publici.

Personalul contractual reprezintă persoanele angajate pe baza unui contract individual de muncă în concordanță cu dispozițiile Codului Muncii și cu celelalte dispoziții legale.

Un funcționar public este o persoană angajată în concordanță cu regulile stabilite în Statutul Funcționarilor Publici. Conform acestui statut, în funcția publică există niveluri ierarhice cărora li se aplică dispoziții specifice (de ex: cerințe și proceduri de recrutare, drepturi și obligații, mobilitate).



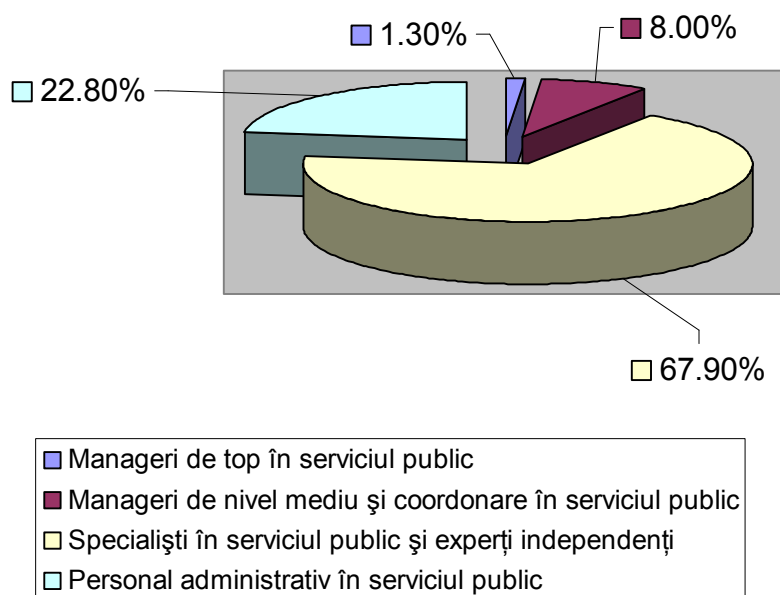
MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR

Agencia Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

În anul 2010, corpul funcționarilor publici cuprindea 126.800 de persoane, incluzând 5.348 de funcționari publici, ce reprezintă 0.8% și respectiv 0.03% din totalul angajaților la nivel național.

Grafic 3. Ocuparea forței de muncă la nivelul funcționarilor publici privind categoria de ranguri în 2010



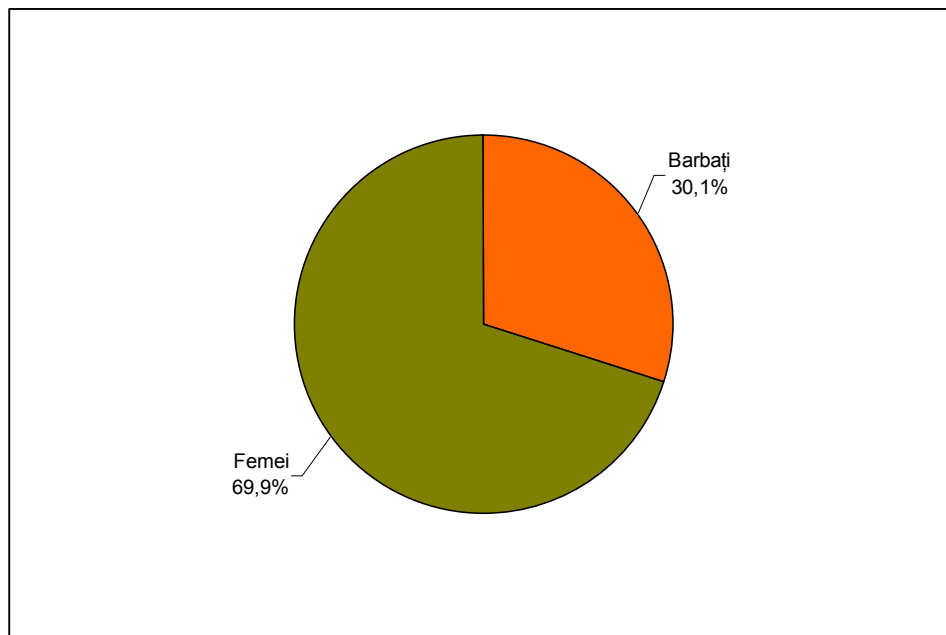
Acest grafic nu include personalul detașat peste granițe pentru că acesta are un statut special.



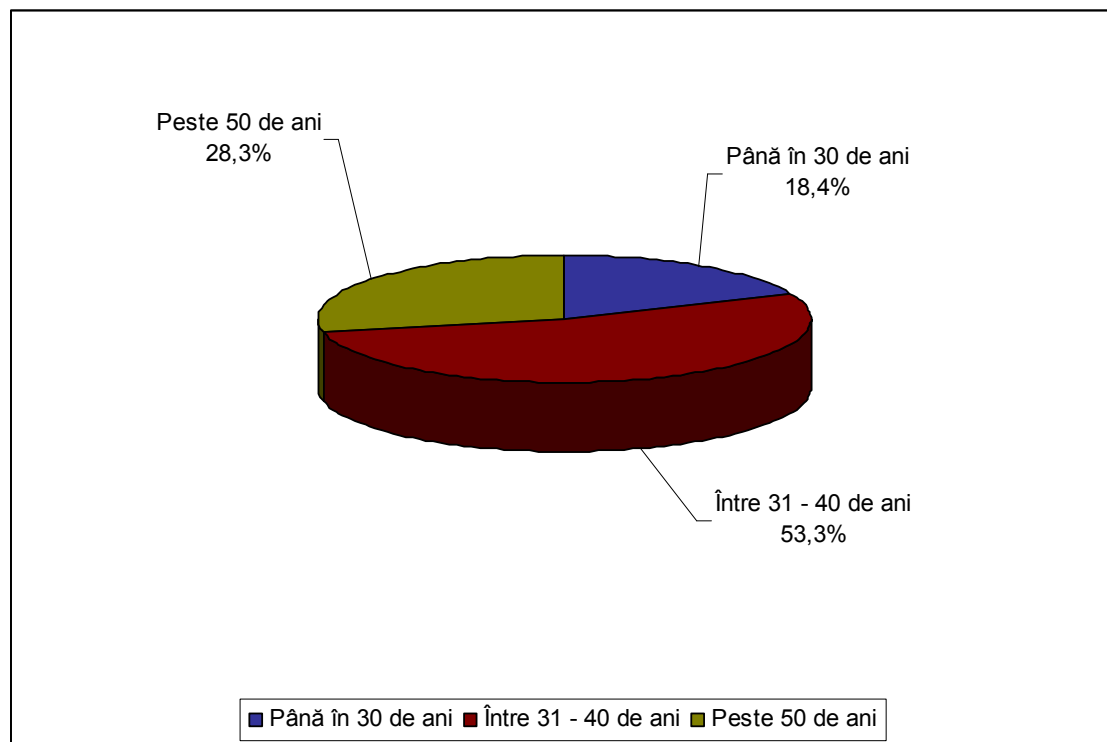
MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR Agenția Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

Grafic 4. Ocuparea forței de muncă la nivelul funcționarilor publici în funcție de gen în 2010



Grafic 5. Ocuparea forței de muncă la nivelul funcționarilor publici în funcție de vârstă în 2010





MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR

Agencia Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

Organizarea funcției publice

Persoana care se ocupă cu coordonarea funcției publice este numită și eliberată din funcție prin decizie a Primului Ministru.

Consiliul Funcției Publice este format din 15 membri și este un organism de consultare și consiliere de pe lângă Primul Ministru.

Directorii Generali sunt responsabili cu funcționarea și continuitatea muncii în cadrul direcțiilor pe care le conduc, cu stabilirea condițiilor de operare și de organizare a muncii, efectuează activitățile prevăzute în legislația muncii cu privire la personalul angajat în cadrul direcțiilor și pun în aplicare politica de personal.

Forumul Directorilor Generali este un organism de consultare și consiliere ce facilitează comunicarea orizontală (în cadrul aceluiași nivel ierarhic) între persoana care se ocupă cu coordonarea funcției publice și cei 62 de directori generali.

Drepturi, obligații, principii și valori

Obligații și principii: Funcționarii publici sunt în mod particular obligați să se supună Constituției Republicii Polonia și altor dispoziții legale, să protejeze interesele statului, drepturile omului și drepturile civile, să gestioneze resursele publice în mod prudent, să își desfășoare activitatea în mod responsabil, imparțial, eficient, să păstreze confidențialitatea tuturor informațiilor protejate de lege, să-și dezvolte competențele profesionale, să aibă o conduită corespunzătoare în timpul și în afara serviciului și să se supună unei evaluări a performanțelor profesionale periodice.

În plus, funcționarii publicii nu pot fi ghidați de interesele personale sau interese de grup în executarea obligațiilor de serviciu și nu au voie să-și manifeste public convingerile politice.

Mai mult, funcționarii publicii nu au voie să cumuleze funcția publică cu un mandat de consilier.

Funcționarii publici și personalul contractual ce dețin o funcție de conducere în administrația publică nu au voie să înființeze sau să fie membri într-un partid politic.

Anumite restricții cu privire la deținerea unui alt loc de muncă sau întreprinderea unei activități generatoare de venit se aplică, de asemenea și funcționarilor publici.

Funcționarii publici și personalul contractual sunt responsabili financiar pentru deciziile lor, dacă faptele sau omisiunile acestora încalcă legea, cauzând daune cetățenilor sau operatorilor economici. Împotriva unui funcționar public ce a cauzat daune unei terțe părți pentru care Trezoreria trebuie să plătească compensație sunt intentate acțiuni în justiție. Decizia finală cu privire la contravenția funcționarului public este luată de către instanța de judecată.

Drepturi individuale

Drepturile individuale ale funcționarilor publici se referă la remunerații, indemnizații, sporuri și prime de natură financiară. În conformitate cu normele generale, remunerația unui funcționar public este alcătuită dintr-un salariu de bază specific unei anumite funcții și un spor de vechime în muncă. În plus, funcționarii publici au dreptul la sporul de conducere.



MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR

Agencia Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

În ceea ce privește timpul de lucru, acesta nu poate depăși opt ore pe zi și, în medie, 40 de ore pe săptămână, într-o perioadă stabilită la maxim opt săptămâni. În cazul în care tipul și modul de organizare a muncii necesită, în mod justificat, mărirea timpului de lucru, este posibilă adoptarea unui program de lucru de 12 ore pe zi, fără a depăși 40 de ore în medie, pe parcursul a 12 săptămâni. Personalul contractual are dreptul la un număr de zile libere egal cu numărul orelor suplimentare efectuate la ordinul superiorului, în timp ce un funcționar public are dreptul la o astfel de compensație numai pentru orele suplimentare lucrate pe timp de noapte. Funcționarii publici au dreptul, de asemenea, la o zi liberă pentru munca depusă duminica sau de sărbători.

Dreptul la zile libere de sărbători este asigurat de dispozițiile legale ale Codului Muncii, funcționarii publici având, de asemenea, dreptul la o zi în plus liberă la concediul anual, după 5 ani de vechime în muncă în administrația publică. Durata concediului de odihnă anual crește cu o zi pentru fiecare an de vechime în muncă, până atinge maximumul de 12 zile.

Drepturile colective

Funcționarii publici și personalul contractual nu au dreptul la grevă sau dreptul de a participa la acțiuni de protest, fapte ce ar putea afecta funcționarea normală a instituției unde își desfășoară activitatea. Dreptul la apartenența sindicală este recunoscut, dar, funcționarilor publici ce dețin o funcție de conducere în administrația publică nu le este permis să dețină o funcție într-un sindicat.

Carierea în funcția publică

Carierea în funcția publică este reglementată de Statutul funcționarilor publici. Procedurile și cerințele de recrutare diferă în funcție de poziția pentru care se aplică (de conducere sau de execuție). Procesul de recrutare se efectuează conform principiilor stabilite în Statut.

Raportul individual de muncă al unui angajat contractual este stabilit pe o perioadă determinată sau pe o perioadă nedeterminată de timp. În cazul unei persoane ce se angajează pentru prima oară în funcția publică, contractul se semnează pe o perioadă de 12 luni, cu opțiunea unei rezilieri în baza unui preaviz de două săptămâni.

Contractul pe perioadă nedeterminată se aplică angajaților ce au avut un contract anterior pe perioadă determinată și, la încheierea contractului, au primit evaluări pozitive.

Pentru a deveni funcționar public, un angajat contractual poate depune o cerere de a susține un concurs pentru un post adresată **persoanei care se ocupă cu coordonarea funcției publice**, demonstrând că îndeplinește următoarele condiții stipulate de Statut:

- Are cel puțin trei ani de vechime în muncă în funcția publică sau deține o adeverință acordată de Directorul General al direcției respective pentru a fi admis la concurs;
- Deține diplomă de master (sau echivalentul acesteia);
- Cunoaște cel puțin o limbă străină dintre limbile de lucru ale Uniunii Europene sau una dintre următoarele limbi străine: arabă, bielorusă, chineză, islandeză, norvegiană, japoneză, rusă și ucraineană;
- Se află transferat în rezervă sau este scutit de serviciul militar.



MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR

Agencia Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

Cunoștințele, aptitudinile și competențele manageriale necesare executării sarcinilor în funcția publică efectuate de către absolvenții Școlii Naționale de Administrație Publică sunt testate în cursul studiilor acestora și confirmate de diploma de absolvire. Prin urmare, absolvenții Școlii Naționale de Administrație Publică depun o cerere la **persoana care se ocupă cu coordonarea funcției publice** pentru numire în funcția publică, fără a mai fi nevoie de a urma procedura de concurs. În acest caz, angajarea prin contract se transformă în angajarea prin numire.

În cazul re-angajării unui funcționar public, raportul de serviciu este stabilit pe baza actului de numire (cu anumite excepții furnizate de lege).

Candidații care aplică pentru posturi de conducere în administrația publică (directori generali, directori – sau niveluri echivalente – și directorii adjuncți) trebuie să îndeplinească următoarele condiții, dar nu trebuie să se limiteze doar la acestea:

- Să dețină o diploma de master (sau echivalentul acesteia);
- Să aibă aptitudini manageriale;
- Să aibă cel puțin 6 ani de experiență profesională, din care cel puțin 3 ani într-o poziție managerială în organizații ale sectorului public financiar (în cazul directorilor generali);
- să aibă cel puțin 3 ani de experiență profesională, din care cel puțin un an într-o poziție de conducere sau cel puțin 2 ani într-o funcție din cadrul unei organizații din sectorul public financiar (în cazul directorilor – sau poziții echivalente – și al adjuncților acestora).

Candidații, atât din sectorul public, cât și din cel privat, pot aplica pentru posturi de conducere în funcția publică. Contractele atribuite acestora sunt elaborate pe o perioadă nedeterminată de timp.

Pentru posturi de conducere sunt organizate concursuri deschise. Cu toate acestea, anumite excepții sunt reglementate de lege. Posturile de directori adjuncți pot fi ocupate de funcționarii publici sau personalul contractual prin promovare.

Alt aspect al carierei administrative este mobilitatea. Mobilitatea este un element voluntar apărut ca urmare a circuitului personalului. Există, de asemenea, trei tipuri de transferuri efectuate potrivit Statutului Funcționarilor Publici:

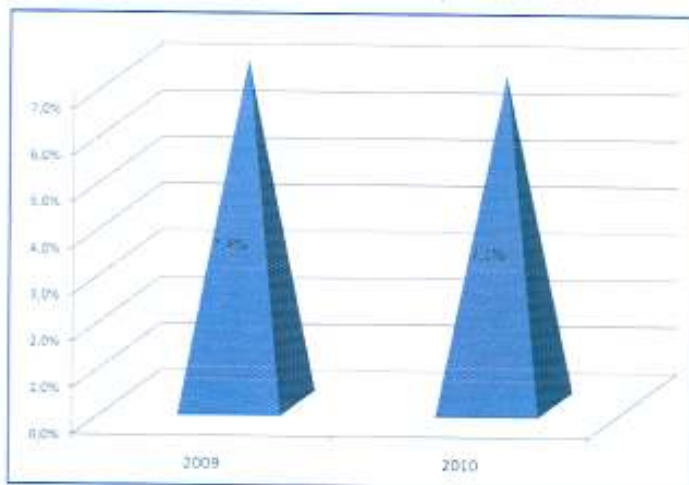
- prin decizia **persoanei care se ocupă cu coordonarea funcției publice** (aplicabil numai funcționarilor publici);
- prin consimțământul sau cererea unui funcționar public sau ale unui angajat contractual din corpul funcționarilor publici;
- prin consimțământul unui funcționar public sau al unui angajat contractual din afara corpului funcționarilor publici.



MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR Agenția Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

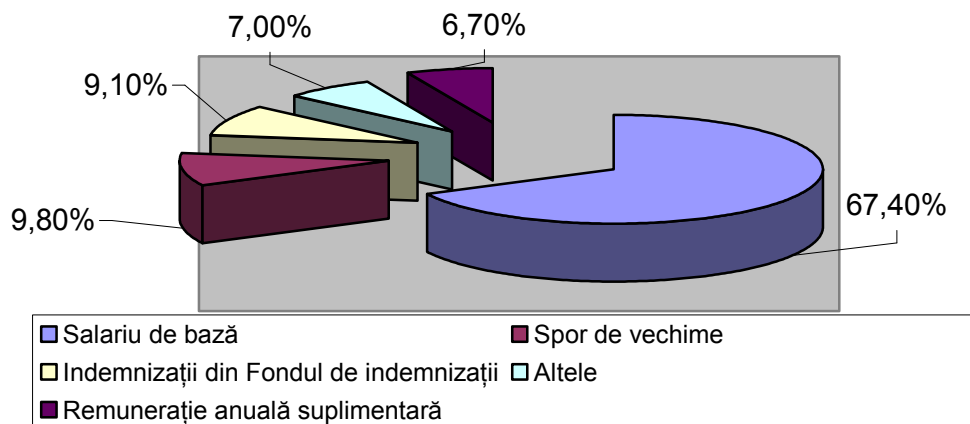
Grafic 6. Situația angajaților în funcția publică în perioada 2009 – 2010



Remunerația

Creșterea salariului pentru funcționarii publici este determinată de Guvern prin aprobarea bugetului anual. Remunerația la nivel individual este fixată de către fiecare angajator (director general) și trebuie să fie conformă cu dispozițiile legale cu privire la funcția publică și poate lua în considerare rezultatul evaluărilor profesionale periodice.

Grafic 7. Structura salarizării funcționarilor publici în 2010



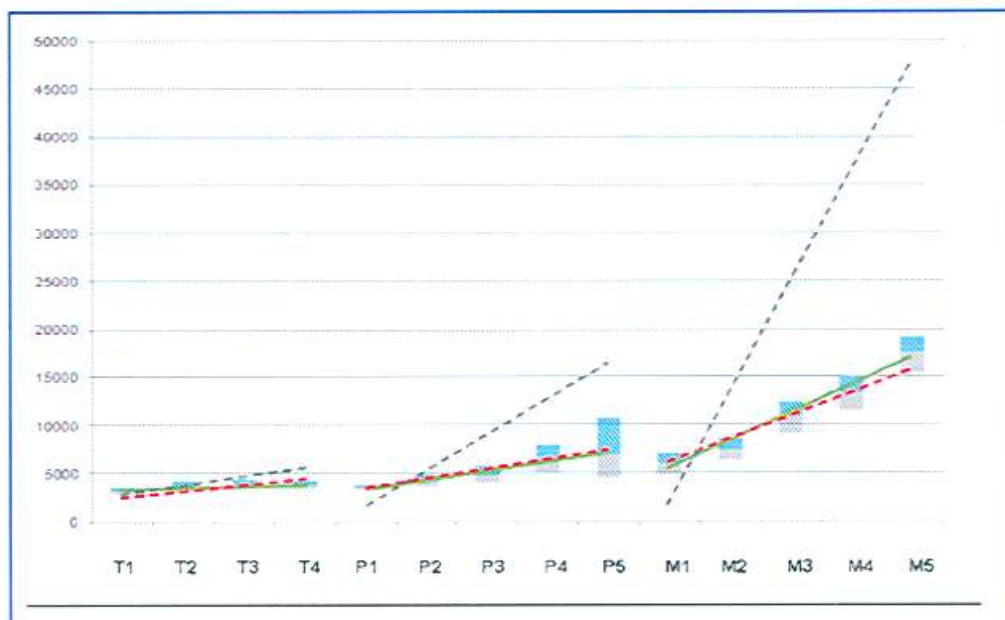


MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR

Agencia Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

Grafic 8. Remunerația totală lunară în zloți (PLN) – comparație între nivelul de remunerare din administrația publică și nivelul de remunerare al sectorului privat



- Sectorul de afaceri
- Alte administrații publice (neincluzând corpul funcționarilor publici)
- Corpul funcționarilor publici

T – personal administrativ; P – funcții de execuție; M – funcții de conducere

Sursa: HRM Partners S.A. raportul Cancelariei Primului Ministru, 2010

Dialogul social și sistemul de reprezentare

Reprezentarea comună și dialogul social: Pe baza Rezoluției Nr. 34 a Comisiei Tripartite pentru Afaceri Sociale și Economice (principalul organism pentru dialogul social din Polonia), adoptată pe 16 februarie 2009, a fost creat sub-grupul special privind personalul din deconcentrate și funcția publică. Scopul său principal este, printre altele, să rezolve și să genereze consens privind diferite soluții legate de sistemul de remunerație, de cel de evaluare a performanței și a locului de muncă în mod particular, cât și reguli speciale privitoare la legislația muncii și administrarea fondurilor pentru angajații din deconcentrate și membrii corpului funcționarilor publici (prezidiul Comisiei are dreptul să însărcineze sub-grupul cu alte sarcini, dacă este necesar).



MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR

Agencia Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

În cadrul Sub-grupului sunt 14 membri: patru reprezentanți ai Guvernului, doi reprezentanți ai deconcentratelor, șase membri ai sindicatelor reprezentative: Sindicatul Independent Autocefal „Solidaritatea” (NZZ „Solidarność”) – doi reprezentanți, Sindicatul Alianței Poloneze (OPZZ) – doi reprezentanți, Forumul Sindicatelor (FZZ) – doi reprezentanți și un membru al uneia dintre cele patru organizații patronale reprezentative din Polonia – Clubul de afaceri – Uniunea Patronatelor (BCC-ZP).

Sub-grupul este prezidat de reprezentanții Guvernului numiți de către Președintele Comisiei Tripartite – **persoana care se ocupă cu coordonarea funcției publice** din Cancelaria Primului Ministru. Sub-grupul este programat să funcționeze până la sfârșitul anului 2011. Rezultatele discuțiilor, deși nu sunt obligatorii pentru Guvern, sunt de obicei luate în considerare, fapt ce este reflectat în elaborarea proiectelor de legi în Parlament sau în amendarea legislației existente.

Dreptul funcționarilor publici de a încheia acorduri colective: Potrivit sistemului legal polonez, în mod special sub incidența Codului Muncii (Art. 239, alin. 3), dreptul la acordul colectiv nu se aplică funcției publice (incluzând funcționarii publici din Guvern), deconcentratelor (angajați prin numire), procurorilor și judecătorilor. Remunerația în aceste grupuri profesionale este guvernată de legi și reglementări. Nu există niciun acord cu caracter obligatoriu pentru funcționarii publici din Polonia.

Reforme recente și perspective

Statutul Funcționarilor Publici din 21 noiembrie 2008 a intrat în vigoare pe 23 martie 2009 drept una dintre măsurile luate pe baza Rezoluției Consiliului Miniștrilor din anul 2008 cu privire la finalizarea reformei administrației publice. Anul 2009 a fost dedicat implementării dispozițiilor noului statut și verificării bazei legislative privind punerea în aplicare a dispozițiilor. Aceste reglementări se referă, în principal, la probleme de remunerație, la procedurile disciplinare, la evaluarea performanțelor, la procedurile de concurs și la procedurile de cooperare între directorii generali și **persoana care coordonează funcția publică**.

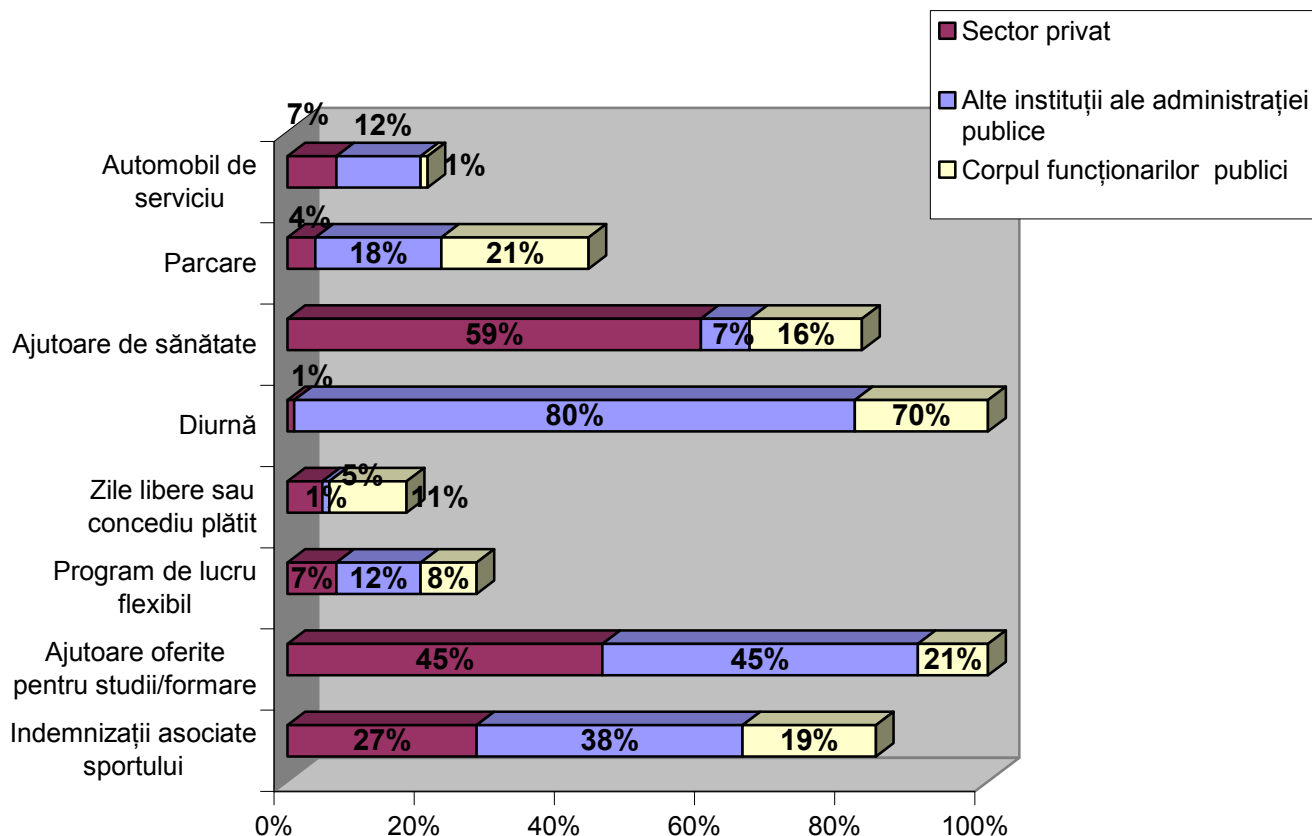
O altă măsură impusă de Statutul Funcționarilor Publici este elaborarea și implementarea unei strategii privind managementul resurselor umane în cadrul funcției publice. Această strategie ar trebui să conțină o analiză și un diagnostic ale funcției publice, definirea punctelor strategice, sistemul de implementare și cadrul financiar. Strategia este, în continuare, în curs de dezvoltare.



MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR
Agencia Națională a Funcționarilor Publici

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 5129

Grafic 9. Indemnizații și ajutoare financiare în 2010 (ponderea angajaților care beneficiază de prestații în cadrul organizațiilor chestionate relativă la totalul angajaților)



Sursa: HRM Partners S.A. raportul Cancelariei Primului Ministru, 2010